

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу», внесений народними депутатами України Кучеренком О. Ю., Корнієнком О. С. та іншими (реєстр. № 3896 від 17.07.2020) (далі – законопроект).

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є покращення фінансового становища: побутових споживачів (населення), що споживають природний газ та сплачують за послуги з його розподілу; підприємств, що виробляють, транспортують та постачають теплову і електричну енергію, незалежно від форми власності; суб'єктів господарювання, що провадять діяльність, пов'язану з постачанням та розподілом природного газу; Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України».

Законопроектом передбачено доповнити підрозділ 2 розділу XX Податкового кодексу України (далі – Кодекс) новим пунктом 20¹, відповідно до якого для учасників процедури погашення (списання) заборгованості на умовах, визначених Розділом VI¹ Закону України «Про ринок природного газу», зокрема пропонується:

- передбачити для платників, які відповідно до розділу V Кодексу є платниками податку на додану вартість, що податок на додану вартість попередньо віднесений до складу податкового кредиту та/або податкових зобов'язань, не підлягає коригуванню і не змінює склад податкових зобов'язань та/або податкового кредиту на суми списання заборгованості згідно з Розділом VI¹ Закону України «Про ринок природного газу»;

- надати можливість зменшення фінансового результату до оподаткування на суму списання кредиторської заборгованості згідно з Розділом VI¹ Закону України «Про ринок природного газу», на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, що є платниками податку на прибуток підприємств відповідно до розділу III Кодексу;

- встановити, що суми списання згідно з Розділом VI¹ Закону України «Про ринок природного газу» не є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб відповідно до розділу IV Кодексу та військовим збором відповідно до пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу.

Крім того, законопроектом пропонується пункт 23 підрозділу 4 «Особливості справляння податку на прибуток підприємств» розділу XX

Кодексу поширити також на Розділ VI¹ Закону України «Про ринок природного газу».

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту матиме негативний вплив на дохідну частину державного бюджету. Проте ініціаторами законопроекту не надано фінансово-економічних обґрунтувань та розрахунків, зокрема пропозицій щодо внесення змін до законодавчих актів України в частині забезпечення додаткових надходжень до бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Згідно з пояснювальною запискою наслідком оподаткування процедур, передбачених Законом «Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» та інших законів щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу», є штучне збільшення оподаткування суб'єктів ринку природного газу на суму близько 1 млрд гривень.

Водночас у зв'язку з відсутністю даних щодо обсягів сум заборгованості, яка підлягає списанню відповідно до Закону України «Про ринок природного газу», визначити вплив законопроекту на показники бюджету неможливо.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо додаткового фінансового забезпечення відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

У порушення статті 27 Бюджетного кодексу суб'єктом права законодавчої ініціативи не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Щодо податку на додану вартість

У підрозділі 2 розділу XX Кодексу визначено особливості справляння податку на додану вартість та містяться виключно норми, якими врегульовуються питання оподаткування лише податком на додану вартість.

Проте в запропонованій редакції нового пункту 20¹ підрозділу 2 розділу XX Кодексу законопроектом, окрім особливостей справляння податку на додану вартість на запропоновані операції, також визначено особливості оподаткування податком на прибуток та податком на доходи фізичних осіб, що порушує систематизованість Кодексу.

Водночас запропоновані законопроектом особливості справляння податку на додану вартість потребують здійснення фінансово-економічних розрахунків щодо впливу таких змін на державний бюджет. Разом з тим, розробником не надано відповідних розрахунків до законопроекту.

Щодо податку на прибуток підприємств

Прийняття пропозицій в частині податку на прибуток підприємств призведе до втрат бюджету від недонадходження податку на прибуток підприємств при списанні кредиторської заборгованості учасників процедури списання.

До того ж слід зауважити, що внесення змін законопроектом до пункту 23 підрозділу 4 розділу XX Кодексу є порушенням нормопроектуальної техніки, оскільки положення зазначеного пункту Кодексу врегульовують оподаткування операцій, пов'язаних зі списанням заборгованості, які діяли до 01.01.2015 року.

З прийняттям Закону України від 28 грудня 2014 року № 71 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» було реформовано методологію визначення об'єкта оподаткування з податку на прибуток підприємств і розділ III Кодексу викладено в новій редакції, яка містить інші положення ніж ті, що визначались статтями Кодексу, на які є посилання у пункті 23 підрозділу 4 розділу XX Кодексу.

Щодо податку на доходи фізичних осіб

Відповідно до підпункту «д» підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 Кодексу до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених статтею 165 Кодексу), у вигляді основної суми боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності, у разі якщо його сума перевищує 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного податкового року.

Таким чином, питання звільнення від оподаткування сум додаткового блага, отриманих платниками податків у вигляді прощеного, анульованого боргу законодавчо врегульована.

Крім того, реалізація норм законопроекту призведе до втрат бюджетів усіх рівнів з ПДФО та військового збору розрахунок яких здійснити неможливо у зв'язку з відсутністю даних, зокрема, щодо сум заборгованості за спожитий природній газ та послуги з його розподілу, що будуть списані побутовим споживачам (населенню).

Також слід зазначити, що ПДФО належить до основних бюджетоутворюючих джерел надходжень у структурі доходів місцевих бюджетів, за рахунок яких здійснюються видатки на соціальний та

економічний розвиток громади, зокрема: дитсадки та школи, лікарні та амбулаторії, соціальні допомоги та субсидії населенню, пільговий проїзд окремих категорій громадян, пожежну охорону та муніципальні формування з охорони громадського порядку, розвиток ЖКГ та будівництво доріг тощо.

Для належного надання своїм жителям необхідних послуг, територіальна громада повинна мати певний ресурс, основна частина якого формується саме за рахунок ПДФО. При цьому закріплення за рівнями бюджетів певних видів доходів чи їх частини здійснено з урахуванням видаткових повноважень, які фінансуються з відповідних бюджетів.

Водночас пропозиції щодо звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором сум прощеного, анульованого боргу, носять дискримінаційний характер по відношенню до інших побутових споживачів (населення), що споживають природний газ, які своєчасно та в повному обсязі сплачують рахунки за спожитий газ та послуги з його розподілу, що суперечить принципу податкової рівності усіх платників перед законом, що полягає в запровадженні однакового підходу в оподаткуванні незалежно від їх статусу, професії, розміру та місця походження оподатковуваних доходів (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 статті 4 Кодексу).

Разом з цим варто відмітити, що законопроект за змістом є системно пов'язаним з проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» та інших законів щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» (реєстр. № 3800-1 від 17.07.2020), який на даний час Верховною Радою України не прийнято. Тому розгляд законопроекту є передчасним.

З урахуванням викладеного, проект Закону України «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу», внесений народними депутатами України Кучеренком О. Ю., Корнієнком О. С. та іншими (реєстр. № 3896 від 17.07.2020), не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ